

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จริยธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่จะช่วยให้เข้าใจถึงบุคคลแต่ละคนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติปฏิบัติและวิธีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงควรได้มีการพัฒนาจริยธรรมของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีบุคลิกอันพึงปรารถนาอันเป็นส่วนสำคัญของชีวิตที่มีคุณภาพ (โกวิท ประวาลพฤษษ์, 2523) จึงควรปลูกฝังคุณลักษณะด้านจริยธรรมที่ติดตามที่สังคมต้องการให้แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อเป็นรากฐานที่ดีต่อไปในภายหน้า

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาในระดับภาคบังคับ ได้วางแนวการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาประชาชนให้มีความสุขและอยู่ดีกินดี มีความสำนึกในความเป็นคนไทย รู้จักพึ่งตนเองและมีความคิดสร้างสรรค์ ฝึกฝนการปรับตัวในสังคม เน้นลักษณะนิสัย เช่น ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัดและมีระเบียบวินัย (กรมวิชาการ, 2530) ทั้งนี้เพื่อที่จะพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดีและมีบุคลิกภาพที่ดีต่อไปในภายหน้า ดังที่หลักสูตรได้กำหนดโครงสร้างมวลประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มประสบการณ์เสริมสร้างลักษณะนิสัย ได้ระบุจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจนว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างลักษณะนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี (กรมวิชาการ, 2532)

ในสภาพปัจจุบันพบว่า ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง การตรวจสอบทางด้านจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นจะมุ่งเน้นไปทางด้านวิชาการ ทำให้ครูมองข้ามจริยธรรมของนักเรียน ดังนั้นจึงไม่มีการตรวจสอบและวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักเรียน อันอาจมีสาเหตุมาจากครูไม่มีเครื่องมือในการวัดจริยธรรมของนักเรียนที่เหมาะสมและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิจิตร ศรีสอาน (2529) ที่กล่าวว่า " ปัญหาอุปสรรคของการทดสอบในประเทศไทย คือ ปัญหาการขาดแบบสอบถามมาตรฐานในด้านต่างๆ " ถ้าเป็นเช่นนี้ต่อไปอีก การที่จะพัฒนาคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักเรียนในระดับ

ประถมศึกษาคงไม่สามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และอาจจะทำให้เด็กเติบโตขึ้นมา แล้วไม่มีคุณภาพอันอาจจะก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมต่อไปในภายหน้า

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ต้องการ เน้นให้เกิดแก่ผู้เรียน คือ

1. พึ่งตนเองได้ มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว
2. มิวินัย มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
3. ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน
4. รู้จักคิด วิจาร์ณ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
5. มีขันติธรรมต่อคำวิจารณ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า
6. มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น
7. รู้จักทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ ผู้ตาม ที่ดี

คุณสมบัติที่ต้องการเน้นตามหลักสูตรนั้น สอดคล้องกับนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) โดยมีนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคล เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนช่วง 0 - 18 ปี มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปัญญา และมีความสามารถพื้นฐานในการคิดแก้ไขปัญหา ดำรงชีวิต ปรับตัวและนำการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งมีมาตรการในการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยอุปนิสัย การสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และ พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการตระหนัก สำนึกและการปฏิบัติจริง เพื่อสร้างความเข้าใจและความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม โดยเฉพาะเรื่อง ความมีวินัย ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยัน ความประหยัด ความอดทน ความเป็นผู้นำ และ ผู้ตามที่ดี และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ถ้าพิจารณาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วจะเห็นได้ว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้เน้นที่การพัฒนาคุณลักษณะด้านจริยธรรมทางด้านต่างๆ ให้เกิดแก่นักเรียนโดยจัดเนื้อหาสาระไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทั้งนี้เพื่อหวังให้นักเรียนจะได้เป็นคนดีของสังคมต่อไป และ นักเรียนในวัยประถมศึกษาควรที่จะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะด้านจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เพราะในวัยนี้ เพียเจท์ (Piaget อ้างถึงใน นิภา นิธยาน, 2530 : 55 - 56) ให้เหตุผลว่า " ความคิดของเด็กในวัยนี้จะพัฒนาไปในแบบมีเหตุผลแบบผู้ใหญ่ เด็กสามารถใช้ความคิดใช้เหตุผลในการปรับตัวได้

เป็นอย่างดี " ดังนั้นถ้านักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยต่างๆ ที่ติดตามหลักสูตร ย่อมเชื่อมั่นได้ว่าเด็กในวันนี้ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า

การที่จะพัฒนาคุณลักษณะด้านจริยธรรมนั้นจะต้องทราบหรือตรวจสอบก่อนว่า บุคคลใดมีคุณลักษณะด้านจริยธรรมเป็นเช่นไร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวัดที่มีคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ คุณลักษณะด้านจริยธรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่จัดอยู่ในด้านจิตพิสัย (Affective Domain) จึงอาจตรวจสอบด้วยวิธีการดังนี้ คือ

1. วิธีการสังเกต
2. วิธีรายงานตนเอง
3. วิธีศึกษาความเห็นจากผู้อื่น
4. วิธีการใช้แบบวัด
5. วิธีการฉายภาพออก

สำหรับวิธีการตรวจสอบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักเรียนในชั้นเรียนนั้น ควรจะใช้วิธีที่ครูสามารถนำไปใช้ได้สะดวกในการตรวจสอบคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักเรียน ทั้งนี้ยังได้ผลที่เชื่อถือได้ ซึ่งในสภาพปัจจุบันพบว่า ครูมีภาระหน้าที่มากและจำนวนนักเรียนที่ครูต้องรับผิดชอบมีจำนวนมาก ผู้วิจัยได้มีแนวความคิดว่าแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมน่าจะอำนวยความสะดวกให้แก่ครู และแบบวัดนี้น่าจะวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมได้หลายด้านในแบบวัดฉบับเดียวกัน ไม่ใช่วัดได้แค่เพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น อันจะทำให้ประหยัดเวลาและเหมาะสมกับสภาพในชั้นเรียน เป็นเหตุทำให้ผู้วิจัยสนใจสร้าง และ พัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมที่สามารถวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักเรียนได้หลายด้านในแบบวัดฉบับเดียวกัน ได้แก่ด้าน ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง และ ความรับผิดชอบ อันถือได้ว่าเป็นด้านที่จำเป็นและสำคัญที่ควรปลูกฝังให้เกิดแก่เด็กนักเรียนจนเกิดเป็นบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน และทั้งนี้เพื่อในระดับประถมศึกษา จะได้มีเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักเรียนที่เชื่อถือได้ไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรับผิดชอบ ให้มีคุณภาพในด้าน ความตรง (Validity) และ ความเที่ยง (Reliability)
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (Norm)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 7,885 คน ในจำนวน 38 โรงเรียน
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้าง พัฒนา และ หาคุณภาพ แบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรับผิดชอบ ตามจุดประสงค์ของรายวิชาที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นักเรียนทุกคนที่ถูกวัด มีเสรีภาพในการตอบ และตัดสินใจได้อย่างเต็มที่
2. สิ่งแวดล้อมไม่มีผลกระทบต่อ การสอบของนักเรียน

คำจำกัดความ

1. จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของนักเรียนในทางที่ถูกต้องของสังคม
2. คุณลักษณะด้านจริยธรรม หมายถึง ลักษณะของนักเรียนในการประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องของสังคม ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมในด้านดังต่อไปนี้
  - 2.1 พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ วัดได้จาก การไม่ทุจริต การทำผิดแล้วยอมรับผิด การไม่ขโมยของของผู้อื่น และ การปฏิบัติตามคำสั่งญา
  - 2.2 พฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัย วัดได้จาก การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน การปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน และ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม
  - 2.3 พฤติกรรมด้านความอดทน วัดได้จาก การควบคุมการกระทำ การควบคุมอารมณ์ ความอดทนต่อการเรียน การยอมรับความเป็นจริง และ ความอดทนต่อการทำงาน
  - 2.4 พฤติกรรมด้านความเชื่อมั่นในตนเอง วัดได้จาก กล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และ การไม่หวาดหวั่นเกรงกลัวเมื่อเผชิญเหตุการณ์
  - 2.5 พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ วัดได้จาก การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน การเอาใจใส่ต่อสุขภาพอนามัยของตนเอง เคารนเชื่อฟังคำสั่งสอน และการไม่เอา راحتเอาเปรียบ
3. แบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรม หมายถึง แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างโดยมีข้อความ เป็นสถานการณ์ซึ่งอาจจะเป็นข้อความหรือภาพเหตุการณ์บังคับ แล้วมีข้อความตัวเลือกแทนลักษณะ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในแต่ละด้าน ให้นักเรียนจัดอันดับพฤติกรรมที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด

4. คุณภาพของแบบวัด หมายถึง คุณลักษณะของแบบวัดในด้านความเที่ยง และความตรงของแบบวัด

5. ความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัด หมายถึง คุณภาพของแบบวัดซึ่งพิจารณาได้จากความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ซึ่งคำนวณค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

6. ความตรง (Validity) ของแบบวัด หมายถึง คุณภาพของแบบวัดซึ่งพิจารณาจาก

6.1 ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัด โดยการตรวจสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis)

6.2 ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ของแบบวัด โดยการพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนที่ได้จากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับ คะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะด้านจริยธรรมโดยครูประจำชั้น

6.3 ความตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) ของแบบวัด โดยใช้เทคนิคกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ (Known group) แล้วทดสอบคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มด้วยสถิติทดสอบ t - test Independent

7. เกณฑ์ปกติวิสัย หมายถึง เปอร์เซนต์ไทล์ ที่ได้มาจากการแปลงคะแนนที่ได้จากการสอบด้วยแบบวัด โดยจำแนกตามคุณลักษณะด้านจริยธรรมห้าด้าน

8. นักเรียนชั้นประถมศึกษา หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2536

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมห้าด้านสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ในการศึกษาหาคุณลักษณะเด่น และ ค้อย ของนักเรียนในแต่ละด้าน สำหรับเป็นข้อมูลในการให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน ให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ
3. เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมในด้านอื่นๆ